

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29.01.1997, sp. zn. Tcnu 29/96, ECLI:CZ:NS:1997:TCNU.29.1996.1

Číslo: 39/1997

Právní věta: Při posuzování otázky zániku trestnosti činu či trestu promlčením trestního stíhání, resp. výkonu trestu, podle práva České republiky, v rámci rozhodování o vydání do ciziny na základě Evropské úmluvy o vydávání (č. 549/1992 Sb.), popř. na základě reciprocity bez smluvního podkladu, se postupuje modifikovaně s ohledem na účely a smysl extradičního řízení. To znamená, že existenci procesních úkonů i dalších okolností rozhodných pro stavení a přerušení běhu promlčecí lhůty uvedených v ustanoveních § 67 odst. 2, 3 a § 68 odst. 2, 3 tr. zák. je nutno hodnotit z hlediska činnosti a působnosti orgánů státu žádajícího o vydání.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 29.01.1997

Spisová značka: Tcnu 29/96

Číslo rozhodnutí: 39

Číslo sešitu: 9

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Vydání do ciziny

Předpisy: 3

3 a § 68 odst. 2

549/1992 Sb. 140/1961 Sb. § 67 odst. 2

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 39

Při posuzování otázky zániku trestnosti činu či trestu promlčením trestního stíhání, resp. výkonu trestu, podle práva České republiky, v rámci rozhodování o vydání do ciziny na základě Evropské úmluvy o vydávání (č. 549/1992 Sb.), popř. na základě reciprocity bez smluvního podkladu, se postupuje modifikovaně s ohledem na účely a smysl extradičního řízení. To znamená, že existenci procesních úkonů i dalších okolností rozhodných pro stavení a přerušení běhu promlčecí lhůty uvedených v ustanoveních § 67 odst. 2, 3 a § 68 odst. 2, 3 tr. zák. je nutno hodnotit z hlediska činnosti a působnosti orgánů státu žádajícího o vydání.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 29. 1. 1997 sp. zn. [Tcnu 29/96](#))

Nejvyšší soud České republiky zrušil z podnětu ministra spravedlnosti podaného podle § 380 odst. 3 tr. ř. usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 29. 10. 1996 sp. zn. 1 Nt 124/96 a

Krajskému soudu v Ústí nad Labem přikázal, aby věc znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Dne 29. 2. 1996 podalo Ministerstvo spravedlnosti Slovenské republiky žádost o vydání F. R. k trestnímu stíhání pro trestný čin krádeže podle § 247 odst. 1 písm. b) trestního zákona Slovenské republiky, jehož se měl dopustit tím, že v nočních hodinách ze dne 20. 3. 1991 na 21. 3. 1991 se společně s M. H. vloupli do Klubu důchodců v Sečovcích, odkud odcizili televizor zn. Carina a radiomagnetofon zn. Orfeus, vše v celkové hodnotě 1400 Sk, a dále tím, že v nočních hodinách ze dne 18. 2. 1992 na 19. 2. 1992 opět společně s M. H. vykopli vchodové dveře rodinného domku J. S. v Sečovcích a po vniknutí dovnitř odcizili věci v hodnotě 1093,30 Sk.

Usnesením Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 29. 10. 1996 sp. zn. 1 Nt 124/96 bylo podle § 380 odst. 1 tr. ř. rozhodnuto, že je přípustné vydání F. R. k trestnímu stíhání do Slovenské republiky pro trestný čin krádeže podle § 247 odst. 1 písm. b) tr. zák. Slovenské republiky. Uvedené usnesení nabylo právní moci dne 5. 11. 1996.

Tuto věc předložil podle § 380 odst. 3 tr. ř. ministr spravedlnosti České republiky k přezkoumání Nejvyššímu soudu České republiky s tím, že podle výsledků předběžného šetření ve smyslu § 379 tr. ř. nic nebrání vydání F. R. do ciziny, neboť je občanem Slovenské republiky, české státní občanství nemá, nepožívá ochrany jako azylant a nemá také postavení uprchlíka, je stíhán pro trestný čin, který je trestný podle práva obou států, a trestní stíhání není promlčeno. Ministr spravedlnosti České republiky však nemůže podle § 382 odst. 1 tr. ř. vydání povolit, neboť krajský soud nepopsal ve výroku svého usnesení skutek, pro nějž má být obviněný vydán, takže nedostal požadavkům zásady speciality, jež je zakotvena v čl. 14 odst. 1 Evropské úmluvy o vydávání, publikované pod č. 549/1992 Sb. (dále jen Úmluva), na niž odkazuje čl. 30 Smlouvy mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o právní pomoci poskytované justičními orgány a o úpravě některých právních vztahů v občanských a trestních věcech, publikované pod č. 209/1993 Sb. (dále jen Smlouva). Ministr spravedlnosti proto navrhuje, aby Nejvyšší soud České republiky zrušil usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem a sám ve věci rozhodl.

Nejvyšší soud České republiky přezkoumal usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem a dospěl k následujícím závěrům:

Je nutno přisvědčit názoru ministra spravedlnosti, že krajský soud pochybil, když nepopsal ve výroku svého usnesení skutek, pro nějž má být F. R. vydán do Slovenské republiky k trestnímu stíhání. Požadavky, které vyplývají z čl. 14 odst. 1 Úmluvy, jsou jednoznačné. Výrok rozhodnutí o přípustnosti vydání musí obsahovat údaje, jež umožňují přesně identifikovat skutek, jehož se vydání týká, aby nemohlo dojít k jeho eventuální záměně (srov. č. 54/1995 Sb. rozh. tr.). Jde o tak závažné pochybení soudu, že již z tohoto důvodu rozhodnutí o přípustnosti vydání F. R. k trestnímu stíhání do Slovenské republiky nemůže obstát.

Napadené rozhodnutí však vykazuje další zásadní nedostatek, jenž spočívá v tom, že vychází z výsledků nedostatečně provedeného předběžného šetření konaného ve smyslu ustanovení § 379 odst. 1 tr. ř.

Účelem předběžného šetření je zjistit, zda jsou tu podmínky pro vydání, zejména že jde o čin trestný podle práva obou států, pro který je vydání přípustné a jehož trestnost nezanikla, a že nejde o občana České republiky (§ 379 odst. 1 tr. ř.). V rámci předběžného šetření však v této věci nebyla věnována náležitá pozornost řádnému objasnění všech podmínek přípustnosti vydání do ciziny vyžadovaných příslušnými mezinárodními smlouvami.

Na základě provedeného předběžného šetření nevznikly pochybnosti o tom, že žádost Ministerstva spravedlnosti Slovenské republiky se týká vydání F. R., jenž není občanem České republiky.

Žádost se též týká skutku, který vykazuje znaky trestného činu jak podle trestního zákona České republiky (§ 247 odst. 1 písm. b/ zák. č. 140/1961 Sb., v platném znění, dále jen "tr. zák."), tak podle trestního zákona Slovenské republiky (§ 247 odst. 1 písm. b/ trestního zákona Slovenské republiky). Je tedy v tomto konkrétním případě splněna též podmínka oboustranné trestnosti.

Jedná se přitom o trestnou činnost, pro niž je vydání přípustné jak s ohledem na výši horní hranice trestní sazby odnětí svobody, která v obou státech shodně činí dva roky, tak s ohledem na povahu této trestné činnosti (viz články 2 až 5 Úmluvy, článek 30 Smlouvy).

Jak již bylo výše uvedeno, lze vydání povolit jen za předpokladu, že trestnost činu nezanikla. Jedním z nejvýznamnějších důvodů zániku trestnosti činu je v rámci extradičního řízení institut promlčení trestního stíhání. Objasněním této podmínky přípustnosti vydání se však krajský státní zástupce ani Krajský soud v Ústí nad Labem důsledně nezabývali.

Podle článku 10 Úmluvy nebude vydání povoleno, pokud žádaná osoba nemůže být podle právního řádu dožadující nebo dožádané strany trestně stíhána nebo potrestána v důsledku promlčení.

V extradičním řízení je tedy nutné posuzovat otázku promlčení trestního stíhání (resp. potrestání) z hlediska právního řádu jak státu dožadujícího, tak státu dožádaného. V této věci tedy z hlediska právního řádu Slovenské republiky i České republiky.

Účelem extradičního řízení je zabezpečit účinný trestní postih těch pachatelů trestné činnosti, kteří se útekem do ciziny vyhýbají trestnímu stíhání, případně výkonu trestu. Tito pachatelé pobytem v cizině unikají z dosahu reálné moci trestní jurisdikce dožadujícího státu.

V posuzované věci se žádost o vydání týká trestné činnosti, ke které mělo dojít v noci ze dne 20. 3. 1991 na 21. 3. 1991, resp. v noci z 18. 2. 1992 na 19. 2. 1992 v obci Sečovce ve Slovenské republice. Od spáchání tohoto činu tedy již uplynula poměrně dlouhá doba. Řešení otázky, zda trestnost činu nezanikla uplynutím promlčecí doby, která v obou státech, tj. ve Slovenské republice i v České republice, shodně činí tři roky (§ 67 odst. 1 písm. d/ tr. zák. a totéž ustanovení trestního zákona Slovenské republiky), vyžaduje náležité objasnění průběhu promlčecí doby, a to zejména s ohledem na okolnosti způsobující její stavení či přerušování podle právního řádu obou států.

Proto bylo především nutno objasnit, zda podle trestního zákona Slovenské republiky nenastala některá z okolností způsobujících přerušování či stavení promlčecí lhůty a kdy se tak případně stalo (srov. § 67 odst. 2 písm. a/, b/, c/, odst. 3 písm. a/, b/ trestního zákona Slovenské republiky).

Z okolností majících vliv na průběh promlčení ve smyslu výše citovaných ustanovení trestního zákona Slovenské republiky bylo namísto zabývat se zejména zjištěním, po jakou dobu se F. R. zdržoval v cizině. Je tomu tak proto, že z podstaty extradičního řízení vyplývá, že pachatel trestného činu se zdržuje v cizině (státu rozdílném od státu dožadujícího), tj. na území dožádaného státu, popř. předtím i na území jiných států. Přitom tato doba se podle § 67 odst. 2 písm. b) trestního zákona Slovenské republiky nezapočítává do promlčecí lhůty. Objasnění této otázky je důležité i z toho důvodu, že právě v tomto konkrétním případě může mít tato okolnost podstatný význam pro rozhodnutí o přípustnosti vydání. Z obsahu spisu totiž zatím nevyplývá žádná další okolnost uvedená v zákoně, která by mohla ovlivnit běh promlčecí doby podle příslušných ustanovení trestního zákona Slovenské republiky.

Z obsahu spisu tedy nelze zjistit dobu, po kterou se F. R. zdržoval na území Slovenské republiky, a od kdy se zdržoval mimo toto území. Pouze v návrhu příslušného krajského státního zástupce ze dne 18.

9. 1996 je jen zcela neurčitě uvedeno, že F. R. se na území České republiky zdržuje "prakticky od spáchání uvedené trestné činnosti". K tomu je pro úplnost třeba dodat, že případný pobyt F. R. na území dnešní České republiky v době existence České a Slovenské Federativní Republiky, tj. do 31. 12. 1992, by vůbec nemohl představovat pobyt v cizině s důsledkem naznačeným v ustanovení § 67 odst. 2 písm. b) trestního zákona Slovenské republiky. Pokud se pachatel zdržoval na území tehdejší ČSFR, nemohla vzniknout tato zákonná překážka ovlivňující běh promlčecí doby, a to ve vztahu jak ke Slovenské republice, tak k České republice.

Jak již bylo výše naznačeno, je třeba zánik trestnosti činu v důsledku promlčení posuzovat též podle právního řádu dožadané strany, tj. v posuzované věci podle trestního zákona České republiky. V této souvislosti je nutno zdůraznit, že zánik trestnosti činu promlčením se v extradičním řízení posuzuje podle právního řádu České republiky výlučně z hlediska splnění této zákonné podmínky přípustnosti vydání, tzn. nikoliv pro účely posouzení přípustnosti trestního stíhání žádané osoby v České republice (srov. § 20 odst. 1 tr. zák., § 11 odst. 1 písm. b/ tr. ř.). Extradiční řízení v České republice konané za účelem vydání do ciziny totiž nepředstavuje stadium trestního stíhání (§ 12 odst. 10 tr. ř.) a žádné úkony v něm provedené nemohou mít účinky rozhodné pro přerušování běhu promlčecích lhůt z hlediska případného trestního stíhání za týž skutek v České republice, pokud by vůbec přicházelo s ohledem na působnost trestního zákona České republiky v úvahu. Extradiční řízení o vydání do ciziny jako součást trestního řízení, resp. přesněji, jako úkon související s trestním řízením, je jednou z forem realizace právního styku s cizinou v trestních věcech.

Z toho vyplývá, že okolnosti způsobující zánik trestnosti činu se zde nehodnotí z hlediska možnosti trestního stíhání žádané osoby na území České republiky. Posuzují se výlučně z toho hlediska, zda by v případě jejich existence bylo podle právního řádu České republiky vyloučeno trestní stíhání žádané osoby ze strany orgánů dožadujícího státu, tj. v tomto případě ze strany příslušných orgánů Slovenské republiky. Výlučně toto hledisko je také směrodatné pro posouzení otázky zániku trestnosti činu promlčením v rámci extradičního řízení, včetně posouzení okolností způsobujících stavení či přerušování promlčecí doby.

Jestliže se při posuzování trestnosti činu spáchaného v dožadujícím státě podle právního řádu státu dožadaného nelze obejít bez jisté transpozice, pak stejné platí též o posuzování okolností způsobujících zánik trestnosti činu. Na tyto okolnosti je nutno tedy nahlížet z pozice příslušných orgánů dožadujícího státu (tj. orgánů Slovenské republiky). Procesní úkony těchto orgánů jsou úkony uvedenými v ustanovení § 67 odst. 3 tr. zák., které je nutno považovat za důvody pro přerušování promlčení.

Tento pohled se uplatní též ohledně hodnocení doby, po kterou se pachatel zdržuje v cizině, jako překážky, kterou se staví běh promlčecí lhůty (§ 67 odst. 2 písm. b/ tr. zák.). V rámci extradičního řízení se existence této překážky posuzuje ve vztahu k dožadujícímu státu. Jinými slovy řečeno, zdržování se v cizině ve smyslu ustanovení § 67 odst. 2 písm. b) tr. zák. může být v tomto případě jen pobyt pachatele mimo území dožadujícího státu, tj. mimo území Slovenské republiky.

To také v posuzované věci znamená, že pobyt F. R. mimo území Slovenské republiky (kupř. na území České republiky) může být z hlediska trestního zákona České republiky, ovšem jen výlučně pro účely extradičního řízení, zdržování se v cizině. Může tak být překážkou, která staví běh promlčecí doby podle § 67 odst. 2 písm. b) tr. zák. Tyto závěry by však zásadně neplatily pro případ trestního stíhání F. R. na území České republiky (v této věci za splnění podmínek § 20 odst. 1 tr. zák.).

Náležitěmu objasnění těchto okolností nebyla věnována patřičná pozornost. Proto je nutno provést přinejmenším opětovný výslech F. R., případně provést další potřebné důkazy k posouzení, zda nezanikla trestnost činu, jenž je předmětem extradice (viz článek 30 odst. 5 Smlouvy).

Ze všech těchto důvodů Nejvyšší soud z podnětu podaného opravného prostředku ministra spravedlnosti napadené rozhodnutí zrušil a Krajskému soudu v Ústí nad Labem přikázal, aby věc znovu v potřebném rozsahu projednal a rozhodl. S ohledem na povahu šetření, které je nutno ve věci učinit, je Nejvyšší soud toho názoru, že provedení výše uvedených důkazů je možno učinit v rámci řízení před soudem. Podle výsledku doplněného dokazování pak bude ve věci učiněn další zákonu odpovídající postup, včetně případného odstranění výše již vytýkaného porušení zásady speciality podle článku 14 odst. 1 Úmluvy.